

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació
Direcció General del Patrimoni Cultural
Servei d'Arqueologia i Paleontologia
Biblioteca del Patrimoni Cultural

3990

MEMÒRIA CORRESPONENT A LA III CAMPANYA D'EXCAVACIONS AL JACIMENT IBERO-ROMÀ DE BOADES. CASTELLGALÍ (BAGES)

DAURA JORBA, ANTONI; PARDO CIRCUNS, DOLORS

Avis legal

Aquesta obra està subjecta a una llicència Reconeixement-NoComercial-SenseObresDerivades 2.5 de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi el titular dels drets i no se'n faci un ús comercial. No es pot alterar, modificar o generar una obra derivada a partir d'aquesta obra. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/es/legalcode.ca>.

INTRODUCCIÓ:

La tercera campanya d'excavacions realitzada a Boades el propi passat any 1985 es va desenvolupar en dues fases temporals: dels dies 12 al 24 d'agost i durant els caps de setmana dels mesos d'octubre i novembre. Cal emmarcar-la, per una banda, en l'intent de completar l'estudi del camp de sitges ibèriques que s'havia mostrat tant interessant en la campanya anterior i, per l'altra, el forn ceràmic localitzat durant la primera campanya de prospeccions. Ens han ajudat en la nostra tasca de camp: Eduard Sánchez, Rosa Miró, Martí Vilarrasa, M. Antònia Canal, M. Alba Oliveras, Josep Duocastella, Francesc Daura, Paquita Tardà, Mercè Ponce, Toni Posadas, Enric Galardi, Judith Frutos, Joan Galobart, Josep M. Soler, Jordi Fortuny, Josep M. Feixas, Pere Roca, Mercè Tortolero i Josep Castany. Anem, doncs, ja a descriure la nostra feina.

CAMP DE SITGES DE CAL ROC:

Tenint en compte que ja havíem localitzat una sitja a 9'5 ms. a ponent de la nº 3 (excavada per la tardor de 1984), vàrem decidir excavar-la i, a més, prospectar tot l'entorn, en una àrea on també ja hi havia aparegut part d'un enllosat, entre els 45 i els 50 cms. per sota del nivell del sòl actual. En el decurs de la feina prospectiva s'intentava veure bé l'extensió de l'enllosat suau esmentat i també descobrir més sitges. Establírem un sector quadrangular (que amidava 10 x 10 ms.) mitjançant petits sondeigs de 2 x 1 ms. Coneixent, mercès a l'experiència de l'any abans, l'estructura del sòl aixecàrem la capa superficial i vegetal del terreny fins 50 cms. de fondària màxima. La veritat és que, a part de completar l'exhumació i la neteja de l'empedrat ja localitzat (a través de sondejors de 2 x 2 ms.) la recerca va resultar majoritàriament infructuosa. Davant d'aquest fet i també de la poca fertilitat del contingut de les sitges, tal com tindrem ocasió de veure seguidament, decidírem abandonar la feina en aquest camp. Considerem que aquest indret de Boades no ofereix, per ara, cap més aportació nova, de manera que és millor, enlloc d'excavar-lo exhaustivament, reservar-lo de cara al futur si aleshores hom té la intenció de revisar-lo.

El que queda clar, en definitiva, és que entre els 3 i els 8 ms. de distància a partir del tal.lús (originat per un gran rebaixament de terra fa una desena d'anys, durant la qual, segons la gent de

la rodalia, ja varen aparèixer algunes restes arqueològiques) es troba emplaçat tot el conjunt de sitges ibèriques. Més enllà, vers l'interior del camp, no han sortit, ni durant aquesta campanya ni abans, indicis arqueològics remarcables.

L'empedrat:

Es format per un conjunt de carreus de tamany mitjà, sense escairament, col·locats al terra de manera força anàrquica. Ofereixen, però, una superfície concreta, més o menys aplanada, encara que irregular. Deu que no hi ha dubte és de que es tracta d'un agrupament intencionat furtiu de la mà humana. Cronològicament no tenim cap element clar de datació. La poca ceràmica apareguda, durant les tasques de neteja de les pedres i en l'entorn immediat, és de factura romana, però arribà allí de manera casual. En tenim tant de sigil·lada itèlica com d'hispanica, fins i tot de la seva variant tardana. O sigui que no ens ofereix cap pista suficientment aclaridora. Tampoc ho fa la seva probable funcionalitat ja que de tractar-se dels enderroc d'una construcció en el seu temps dempeus l'amuntegament no seria, per lògica, tant horitzontal. Sembla més aviat apuntar-se la possibilitat de que fos una part d'una rústega era relacionable amb l'elaboració, preparat i emmagatzematge (dins les sitges adjacents) del gra. Malgrat tot, a causa de la parcialitat del sector conservat i exhumat no ens atrevim a poder donar encara una raó definitiva.

Sitja nº 4:

Es va presentar molt petita i destruïda gairebé del tot. Es conservava tan sols la part final i més fonda, la qual amidava 90 cms. d'amplada i solament tenia uns escassos 30 cms. de potència. Aquesta circumstància fa que sigui la més arrassada de les trobades fins ara. Aquest arrassament pot explicar-se si es va produir un rebaix de terres desigual en diferents punts del mateix camp, juntament amb el fet de que, ja d'entrada, deuria ser més petita i, per tant, menys fonda. D'haver estat un anivellament regular no podria donar-se tanta diferència de fondàries. Naturalment també cal tenir en compte que les sitges devien buidar-se més o menys en funció de les necessitats d'emmagatzematge d'un o altre moment concret. En qualsevol cas, totes elles presenten una estructura similar original (teòricament tindrien la boca circular, el coll cilíndric i el cos globular més o menys ovoidal) desapareixent,

però, la boca i el coll. Sols trobem part del cos, més o menys escapçat.

Pel que fa a la sitja nº 4 diguem, finalment, que es presentà ben estèril (amb l'excepció de tres) petits fragments de ceràmica oxidada ibèrica), si bé, anecdòticament conservava al seu fons una llosa circular de 40 cms. de diàmetre que, molt versemblantment, serviria de tapa, de manera que ens dóna la pista per a saber l'amplada originària de la seva boca, realment força petita.

Sitja nº 5:

Ja localitzada, com hem dit, l'any abans mercès a la gran abundor de pedres que s'amuntegaven a la part superior, com si segellesin la sitja. Curiosament, per sota, el reompliment era ben homogeni, format per terra filtrada del propi camp, sense distingir-s'hi cap mena d'estratigrafia. De tota manera, la ceràmica immediatament per sota dels rocs (entre els 60 i els 130 cms. de fondària respecte el nivell del sòl), juntament amb una concentració de cendres.

Pel que fa a les seves característiques generals, diguem que tota ella amidava 135 cms. de fons i 170 cms. d'amplada a la boca actual, la qual sembla ser la part més ampla de la sitja poc abans de començar a dibuixar-se o definir-se el seu coll. Pel que fa al material val a dir que no va ser pas de la qualitat tipològica i de conservació de les sitges excavades durant la campanya precedent. Tot i així el conjunt ceràmic és força homogeni (ibèrica fet a mà, Oxidada, grisa monocroma de la costa catalana i campaniana B) i segueix la típica línia ibèrica recent ja definida abans amb les tres primeres sitges. Destaca una nansa d'una típica àmfora ibèrica i una peça plaba de terra cuita que té una perforació, la qual cosa la pot fer identificar com a fussaio-la, del tot atípica però. Quan als ossos faunístics recuperats direm que han estat estudiats per Lluís A. Guerrero i corresponen, segons ell, a restes d'ovella. Un d'ells apareix força cremat i en una epífisi d'húmer és ben visible una estria antròpica produïda pel seu descarnament.

EL FORNS CERÀMICS DE CAL ROC:

L'àmbit que ha esdevingut més interessant d'aquesta campanya la constituït, sens dubte, el cònjunt format per un parell de forns de terrissaire apareguts davant cal Roc, al costat mateix del camí que uneix el nucli de Boades amb la fàbrica de Carbons Elèctrics. Quan es realitzaren les prospeccions del 1984 es va poder localitzar,

mitjançant els sondeigs B-7 i B-8, part d'un petit forn que suposàrem corresponia al trobat dècades abans per mossèn Valentí Santamaria i que ell havia considerat ibèric. Després vàrem poder comprovar que aquest no havia estat excavat pel mossèn i, a través d'unes fotografies velles guardades al museu de Manresa, sembla molt probable que hagués trobat el forn gran. Veïns de la zona ens parlaren, a més, d'un altre forn excavat per Santamaria vora la casa; podria ser aquest l'ibèric?

Anem a parlar ja del primer d'ells. Es tracta d'un petit exemple d'estructura circular i format per maó revestit d'argamassa. En la seva part externa la terra que l'envolta es troba ben roja i cremada, tot donant-li una particular consistència. Amida un diàmetre de 160 cms. La seva boca d'alimentació del foc (Praefurnium) és rectangular i es desenvolupa 110 cms. vers ponent. El seu sostre és fet a base de teules que formen un arc de mig punt, lleugerament apuntat. L'engraellat i la cambra de cocció hi són totalment absents. De fondària fa 90 cms.

Aquest forn, malgrat estar relativament destruït desd'antic, conservava, a l'inrevés del gran tal com veurem seguidament, molta quantitat de ceràmica (veieu l'inventari), tant proporcionalment com quantitativament. Si fem una anàlisi tipològica d'aquesta observarem de seguida que és força homogènia. Per una banda hi havia gran quantitat de "tegulae" i per l'altra ceràmica comuna de cuina. Aquesta darrera es concentrava majoritàriament en el marge de terra que cobria la zona superior del praefurnium i també per sobre d'una capa de cendres "in situ" de 10 cms. de potència dins d'aquesta boca.

Tornant a la tipologia ceràmica diguem que respecte les teules romanes, no creiem pas que fossin fabricades allí mateix ja que ni per les dimensions del petit forn, ni tampoc per l'aparença d'elles (no n'hi havia cap de cremada o defectuosa per la cuita) donen arguments per a creure en aquella possibilitat. Més aviat caldria pensar en que formessin part del teulat que tenia, ben probablement, el forn gran (el petit devia tenir-ne un fet de volta cupular).

Quant a les peces comunes és precís dir que, segurament, eren fabricades i cuites allí mateix. Com hom sap, donar una cronolo-

gia a partir solament de la forma del atuellis comuns de cuina o d'utilització quotidiana en les llars humils o populars és hores d'ara impossible. Els seus models no són privatis o determinants d'uns anys determinats, sinó que tenen, quasi sempre, una utilització temporal força àmplia ja que anteposen la simple utilitat a l'estètica. Evidentment són de cronologia imperial romana i, pel que sembla, la seva tipologia dominant les fa correspondre amb recipients, gerretes o bé bols, de base plana, dita també de peu de "galeta", i de nanses acanalades.

El foron gran ha estat una de les descobertes estructurals més espectaculars de les que hem protagonitzat fins ara a Boades. En eixamplar el sondeig per a delimitar bé la fogaina petita vàrem ensopegar, a 50 cms. de distància, restes d'uns fonaments petris, la qual cosa ens obligà a anar ampliant el sondeig fins a poder posar al descobert tot el perímetre, que es trobava totalment sencer, d'un nou forn, molt més ample i extens (6 x 5'70 ms. de dimensions màximes). Conservava, com l'anterior, la fogaina, però no pas l'engraellat a través del qual hi passava l'escalfor que coïa les peces de terrissa. Pel seu gruix (de les parts s'entén) es versemblant pensar en més d'un pis, a l'estil dels existents en els grans complexos terrissaires del sud de la Gàl·lia, per exemple.

Estructuralment presenta les següents característiques. Entre la cambra de foc i la paret exterior existeix un espai de 45-50 cms. d'amplada que tenia per objectiu evitar el contacte de les flames amb la suara esmentada paret que, de no ser així s'hagués escalfat excessivament. La cambra de foc, excavada per sota de la fonamentació lateral mantenia encara les bases, 18 pilastres, que sostenien la graella. Aquestes estan disposades en grups de sis, al mig i a cada costat, de manera que formaven sis parells d'arcs de mig punt, l'arrencada dels quals és prou visible en alguna d'aquestes bases. Les pilastres, per altra part, eren construïdes amb unes toves que utilitzaven la palla com a desgreixant i eren assecades al sol, sense coure-les prèviament a la seva utilització com a element constructiu. Llurs mesures, malgrat no ser estrictament regulars (50 x 40 cms. normalment), s'acosten als maons típics romans, els "bipedals" i en molts d'ells encara hi són visibles les marques del terrisser consistents en unes aspes que també en deixat la seva empremta en l'argamassa tendra que les

va ajuntar. La boca, per la seva banda, es troba en el costat nord del forn i, revisant fotos antigues del museu manrosà, pertanyents a l'arxiu d'en Santamaria, sembla que ell mateix ja l'havia buidat, si bé de forma horitzontal partint de la boca, no de dalt a baix i en conjunt. La foto demostra, a més, que l'engraellat es devia conservar en part ja que sostenia la terra superficial del camp. La nostra pròpia excavació sembla corroborar aquest fet puix la cambra de foc es trobava plena de terra de conreu i no hi havia pas enderrocs de la mateixa construcció, de manera que és possible que a l'estar aquest terreny conreat i l'estructura a poca fondària (uns 30 cms.) en el seu punt més elevat, les arades del tractor hagués anat ensopegant i destruint les seves pedres. Dins hi havia menys materials que no pas en el forn petit, degut, segurament, a la tasca del mossèn abans de nosaltres i, majoritàriament, romania en la part més amagada del fons (banda meridional). Aquests eren força barrejats, havent-hi tant ceràmica ibèrica grisa, "tegulae", comuna romana i, àdhuc, restes contemporànies.

Un element molt curiós i interessant en va ser la formació mineralògica encastada (amb el mateix aspecte que té la cera seca i endurida una vegada a regalimat) en la majoria de les pilastres. Seria el producte de la transformació de les terres en rebre grans temperatures de manera reiterada. Analitzades (s'adjunten els resultats) a l'Institut de Geologia Jaume Almera del C.S.I.C. a Barcelona, mercès a les gestions dels Drs. Josep M. Mata i Joaquim Sanz, professors de l'Escola Universitària Politècnica de Manresa, resulta que es tracta, a part de l'argila, de la cristallització dels elements utilitzats com a desgreixants. Hi abunda el diòpsid ($\text{Ca Mg (Si O}_3\text{)}_2$), que és un tipus de piroxè per sobre de la leucita ($\text{K Al (Si O}_3\text{)}_2$), que és un feldspat blanc. Si bé el piroxè no és normalment present en aquella zona, la leucita és totalment inexistent, la qual cosa implica una aportació des de terres llunyanes. Segons Josep M. Mata, a la comarca són elements rars i solen trobar-se en zones metamòrfiques, sent la més propera la d'Olesa de Montserrat i serra de les Pedritxes, vora Vacarisses. Tot plegat implicaria, doncs, una activitat industrial prou important com per importar matèries primes per a elaborar les seves ceràmiques.

CONCLUSIONS:

Ja per acabar bo serà resumir, en poques paraules, les conclusions a les que hem arribat a partir de les dades ofertes per

aquesta campanya d'excavacions. Primerament destacar, una vegada més, la fertilitat del camp de Cal Roc com a punt on durant l'etapa ibèrica recent (segles III-I a.n.e.) s'hi construïren unes sitges d'emmagatzematge de cereals, morfològicament semblants, però de riquesa material variable segons el seu estat de conservació.

Per altra banda revaloritzar els forns de terrissa com a integrants d'un important complex industrial que devia abastar més enllà de les necessitats autàrquiques de la vil·la imperial romana. L'exemplar petit seria utilitzat per a fer proves o ssajos, mentre el gran seria per a produccions a gran escala. Malgrat saber que aquests tipus de forns a Catalunya no estaven normalment especialitzats en cap model ceràmic, sinó que coïen les peces que el mercat demanava, sembla que les peces comunes esdevenien gairebé exclusives. A més, a l'inrevés del que passa per exemple a la costa no apareixen àmfores, fet aquest certament curiós perquè ni tan sols abunden restes d'aquests envasos entre el material del present jaciment. Cronològicament la tipologia no ens ajuda pas a definir-la amb massa exactitud car aquella no ha variat gaire en el decurs dels segles, però tota la ceràmica que han aportat es d'indubtable factura romana, sense haver-hi intrusions posteriors, llevat de les que són fruit de les remodelacions contemporànies de la terra. De manera que els hi fem una vida ben àmplia d'acord amb el desenvolupament temporal de la vil·la: segle I al IV. Finalment, tan sols ens resta destacar que l'exhumació d'aquest conjunt de forns ha de contribuir en gran manera a l'estudi de les terrisseries de Catalunya a l'antiguitat ja que són pocs els exemples que conserven tan completa la seva estructura. Una ràpida ullada a la zona del Maresme, per exemple, on han estat inventariats tots els coneguts fins ara per Marta Prevosti, en nombre de vint, ens farà adonar de la mínima part que es troba en bones condicions o que s'hagin estudiat en conjunt.

Exemplar Nº	TIPUS	FORMA	PARET		SUPERFÍCIE		NECESSARI
			Color/Qualitat	Decor. reixant	Interior	Exterior	
B-CR-24-1	TSHT	Frag. vora 37b.	pastanaga clar bona	imperceptible	Vernissada color taronja clar	idem defecte d'una goya	Restes d'una franja horitz de "perles"
B-CR-A'4/1	TSI	Petit frag. informe	beige clar bona	"	Totalment destruïda	ataronjat fosc tendència tard. na) brillant	
B-CR-A'4/2	TSH	Frag. lateral	carn-groc porosa	petites parti cules blanques	vernissada taronja fosc brillant	idem	Restes de cer cles concent.
B-CR-B4-1	TSH	Frag. Informe	Marró clar	Imperceptible	ataronjat fosc brillant	idem	Restes línies horitz. i un relleu indete
B-CR-C4-2	Ceràmica comú grisa medieval	Frag. informe	gris clar	finíssima de mica	grisós bast de tacte	gris fosc quasi negre engalbat	
B-CR-S4-1	Ceràmica gri- sa ibèrica	Frag. infor.	gris	calcari/mica	gris clar	engalba gris fosc	-----
B-CR-S4-2	Ceràmica oxidada	" "	rogenca grisa	calcari/mica	-----	-----	-----
B-CR-S4-3	"	" "	rogenca	calcari	-----	-----	-----
B-CR-S4-4	"	" "	beig clar	calcari	-----	-----	-----
B-CR-S5-1	Oxidada ibèri- ca	Vora exvasada	beig	"	-----	-----	-----
B-CR-S5-2	"	Nansa d'àmfo- ra	rogenca	"	-----	-----	-----
B-CR-S5-3	Campaniana B	Informe	Beig	indeterminat	vernís negre mate	vernís negre rogenc	estries al fons intern
B-CR-S5-4	Oxidada	Fons	Beig clar	calcari	-----	-----	-----
B-CR-S5-5	Grisa ibèrica	Informe	gris	calcari/mica	engalba negra	-----	-----
B-CR-S5-6	" "	Frag. nansa	"	" "	-----	-----	-----

Exemplar Nº	TIPUS	FORMA	PASTA		SUPERFÍCIE		DECORACIÓ
			Color/Qualitat	Desgreixant	Interior	Exterior	
B-CR-F1-1	Comuna romana	nansa	pastanaga clara erosionada	Partícules sorrenques quars	idem	idem	
B-CR-F1-2	"	nansa tipus àmfora	marró grogós bona	Imperceptible	idem pasta	marró grogós plena de sediment endurit	
B-CR-F1-3	"	Frag. lat. àmfora amb arren cada de nansa	Pastanaga bona	quars	pastanada amb ditades del terrisser	idem interior	
B-CR-F1-4	gris ibèrica oxidada	frag. lateral informe	gris clara bona	imperceptible	idem pasta res ditades	engalba gris clara lleugera ment brillant	
B-CR-F1-5	Comuna romana	base completa	Roig fosc de coccio	molt fi de mica	idem exterior	color beige	
B-CR-F1-6	"	Frag base peu galleta	marró fosc	mica i quars	idem exterior solcs decorats molt grollers	beig rugós al tacte	
B-CR-F1-7	"	"	Beig clara	Imperceptible	idem pasta ditades del torn	idem interior més ben espatulat	
B-CR-F1-8	"	"	Beig pastanaga	finíssimes partícules de quars	ditades un encaix tall accidental	idem int millor acabat	
B-CR-F1-9	TSHT	Informe	Beig clara	imperceptible	vernís ataronjat clara brillant	idem	
10	grisa oxidada	nansa amb un canal al mig	gris negrós	quars i mica	porosa idem	molt gastada	
11	Grisa	vora plat excavada fent esglaonament	gris fosc	quars	porosa sense brunyir	idem interior	
12	Comuna	nansa curvilínea de sessió primàtica	pastanaga fosca bona	mica	idem pasta brunyida	idem	tres incisions part sup aca nalada
13	"	vora	pastanaga	quars i sorra	idem pasta	idem	
14	"	Vora excavada	beig porosa	imperceptible	idem pasta	idem	
15	"	frag. cos amb carena central lleugerament solcada	pastanaga fosca	quars	beig clara	idem	

Exemplar Nº	TIPUS	FORMA	PASTA		SUPERFÍCIE		DECORACIÓ
			Color/Qualitat	Desgreixant	Interior	Exterior	
B-CR-F1-16	Comuna	Vora recta amb llavi lleuger. apuntat	Beig fosc bona	Sorrenc	Beig més clar que la pasta	idem	
17	"	Frag. base amb peu de galeta	pastanaga fosca	partícules aspekte calcàri	beig fosc	beig fosc polidada	dos solcs paral·lels sota llavi
18	"	Frag. cos informe	"	quars i mica	pastanaga fosc	"	
19	Peça de ferro	Anella	_____	_____	Rovellat	_____	
20	Comuna	paret informe	negre	mica	vidriada	negrós	
21	"	"	Pastanaga clar	quars	idem pasta	idem	
22	"	Base	Beig clar	sorrenc	beig clar	idem	
23	"	Frag. vora amb llavi pla	pastanaga	quars	pastanaga	idem	
24	"	Frag. informe	"	"	"	"	
25	"	"	beig clar	sorrenc	beig clar	beig clar allisat	
26	"	Frag. lateral gran atuell	pastanaga clar	"	marró clar sense allisar	marró pososa allisada	solc horitzontal
27	"	Frag. Lateral d'un bol esfèric	roig pastanaga	sorrenc	marró clar	idem	dos solcs horitzontals
28	"	Frag. Informe	beig fosc bona	quars i mica	marró clar	idem	
29	"	Frag. vora amb llavi arrodonit	gris clar	imperceptible	gris clar	idem	
30	"	frag. informe	marró clar pastanaga	mica	beig fosc	idem	

Exemplar Nº	TIPUS	FORMA	PASTA		SUPERFÍCIE		DECORACIÓ
			Color/Qualitat	Desgreixant	Interior	Exterior	
B-CR-F1-31	Comuna	Frag.pareçà am fora	marró clar	mica	idem pasta	beig brunyida	
32	"	"	"	"	"	"	
33	"	Informe	pastanaga fosc	sorrenc	idem pasta	idem	
34	"	"	marró fosc	quars	marró clar	idem però brunyit	
35	"	"	gris fosc	"	idem pasta	idem	dos solcs paral.lels
36	"	"	gris oxidada	finíssim difil cil identificar	idem	idem	"
37	"	"	gris fosc	heterogeni gran	ider	idem	
38	"	frag. base fons pla peu de galeta	pastanaga fosc	Heterogeni	pastanaga	pastanaga més fosc	
39	"	"	sandwich	Heterogeni mica	gris oxidat	engalba negre brillant	
40	"	Frag. vora amb llavi sortit	pastanaga fosc	mica	idem pasta	idem	
41	"	Informe	Roig pastanaga	quars	Roig pastana ga	beig	
42	"	"	marró clar	sorrenc i mica	marró beig	engalba marró clar	
43	"	"	"	"	idem	idem	
44	"	"	pastanaga fosc	sorrenc	idem pasta	idem	
45	"	"	marró clar	mica finíssim	idem pasta	engalba beig	

Exemplar Nº	TIPUS	FORMA	PASTA		SUPERFÍCIE		RECCREACIÓ
			Color/Qualitat	Desgreixant	Interior	Exterior	
B-CR-Fl-46	Comuna	Informe	pastanaga	mica	idem pasta	idem	
47	comuna oxidada	vora exvasada	ataronjat	mica calcari	"	"	
48	a mà	informe	beig	mica/quars			
49	comuna oxidada	vora	ataronjat	mica			
50	comuna grisa	informe	gris	"			
51	comuna oxidada	35 frag informe	ataronjat	"			
52	comuna africana	Boñ v 5/3	rogenca	calcari			
53	"	"	"	"			
54	"	vora "	"	"			
55	campaniana A	Informe	"	indeterminat	verní negre	vernís negre	
56	oxidada Ibèrica	vora àmfora boca plana	?	"			
57	"	"	beig	"			
58	comuna oxidada	vora	ataronjada	calcari			
59	"	2 vores	beig fosc	indeterminat			
60	"	nansa i vora	beig	calcari			

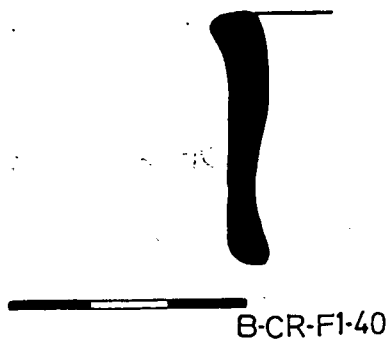
Exemplar Nº	TIPUS	FORMA	PASTA		SUPERFÍCIE		DECORACIÓ
			Color/Qualitat	Despreixant	Interior	Exterior	
B-CR-F1-61	comuna oxidada	nansa acanallada	marró	mica/calçari			
62	"	2 nanses acan	"	" "			
63	"	frag. nansa	beig	" "			
64	"	"	ataronjat	mica			
65	"	"	beig	"			
66	"	"	"	"			
67	"	"	ataronjat	mica/calçari			
68	grisa	"	gris	mica			
69	"	"	"	"			
70	grisa ibèrica	3 frag infer	"	"		engalba negra	
71	a mà	4 frag infer	marró	mica/quars		pentinada	pentinada
72	comuna oxidada	108 frag in formes	ataronjat	mica			
73	"	nansa cilíndri ca d'amfora ibèrica	beig	calçari			
74	"	nansa ampla	ataronjat	"			orifici circular a la base
75	"	fons peu galeta rogenda		"			

Exemplar Nº	TIPIUS	FORMA	PASTA		SOL·LENT·CIE		DEC·OR·C·I·O
			Color/Qualitat	Das·naixant	Interior	Exterior	
B-CR-F2-1	Gris ibèrica	base peu de galeta	grisa	calcari/mica	gris clar	engalba gris fosc	
2	"	vora exvasada	marró	sorrenc	gris	engalba negra	
3	"	panxa	gris	calcari/mica		engalba negra	línia incisiva
4	"	vora	"	" "		"	incissió línia sota llavi
5	"	67 frag infor	"	mica		engalba grisa	
6	"	nansa curvilínia de secció prismàtica	"	"		"	
7	"	frag panxa	marró torrat	sorrenc			relleu forma ferradura
8	"	frag nansa curvilínia secció plana	gris	"	gris	"	
9	"	base peu de galeta	geig	mica	oxidada	2	
10	"	vora exvasada	gris	calcari/mica		"	
11	"	vora entrant	"	" "	gris	"	incissió sota llavi
12	"	vora	"	indeterminat		"	dues incissió sota el llavi
13	"	paret lateral	"	calcari/mica		"	
14	"	frag base amb fons pla	"	" "		"	
15	"	vora amb llavi sortit	"	" "	"	"	

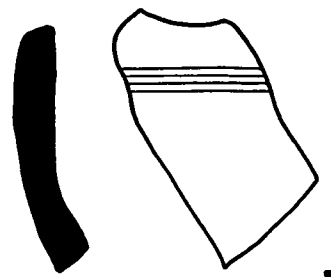
Exemplar Nº	TIPUS	FORMA	PASTA		SUPERFÍCIE		DECORACIÓ
			Color/Qualitat	Desgreixant	Interior	Exterior	
B-CR-F2-16	grisa ibèrica	nansa tipus cinta estreta	gris	calcari/micaci	idem	engalba negra	solc central
17	"	vora lleugerament exvasada	"	" "	"	"	
18	"	vora recta	"	" "	"	"	
19	"	vora reentrant	"	" "	"	"	línia incisa sota elllavi
20	"	vora	"	indeterminat		engalba grisa	
21	"	vora exvasada	"	Calcari/mica		engalba negra	
22	"	vora	"	" "		engalba grisa	
23	"	vora exvasada	"	" "		"	
24	ceràmica comuna moderna	informe	gris fosc	indeterminat	vidriat marró clar	fosca lleugerament vidriada	
25	comuna oxidada	nansa acanalada	ataronjada	heterogeni amb fines parts mica			
26	"	35 frag. informes	"	mica			
27	"	carena central	"	"			
28	"	vora deformada	"	"			
29	clau de ferro						
30	oxidada comuna	vora surtins	ataronjat	mica	ataronjat	ataronjat negre	

Exemplar Nº	TIPUS	FORMA	PASTA		SUPERFÍCIE		RECORACIÓ
			Color/Qualitat	Despreixant	Interior	Exterior	
B-CR-F2-31	gròssa	informe	gris	calcari mica			pentinat
32	"	vora	"	mica			engalba grisa
33	cssos	fauna					
34	clau ferro	sense cap					
35	carbó elèctric						
36	comuna oxidada	vora exvasada	castanaga	heterogeni granets mica			
37	"	vora exvasada amb coll	ataronjat	mica			
38	comuna	informe	marró fosc	calcari/mica			
39	grisa ibèrica	vora esvasada	gris fosc	mica			engalba negra
40	"	"	"	calcari/mica	gris		"
41	"	vora	"	mica			"
42	"	vora molt sor- tida i llavi entrat	"	mica/calcari	"		
43	"	vora recta	"	" "	"		"
44	ceràmica mo- derna	vora lleugera ment exvasada	gris rogenc	indeterminat	vidriat verdós		

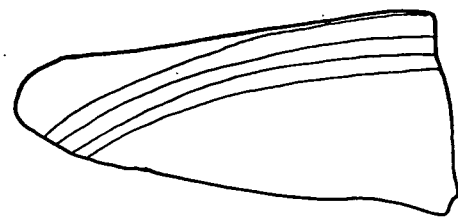
B-CR-F1-36

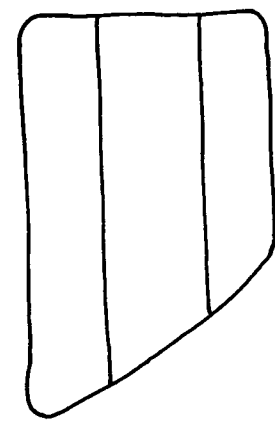
B-CR-F1-40

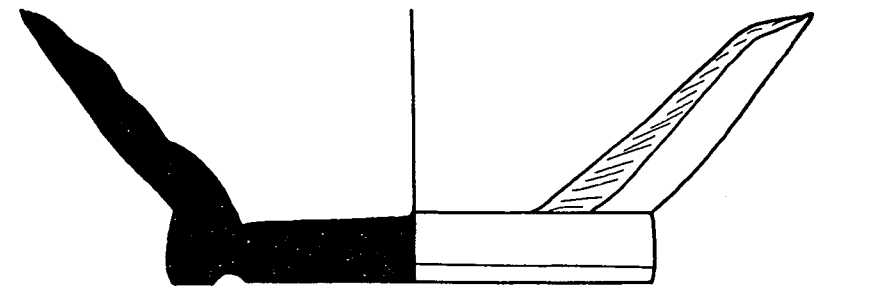
B-CR-F1-36

B-CR-F1-35

B-CR-F1-1

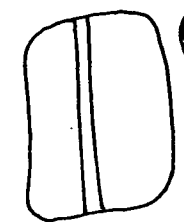

B-CR-F1-38

B-CR-F1-11

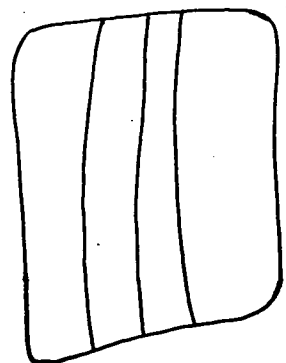
B-CR-F1-11

B-CR-F1-10

B-CR-F1-12

B-CR-F1-12

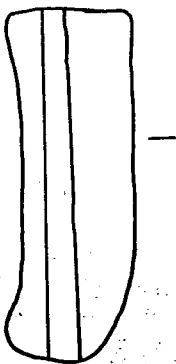
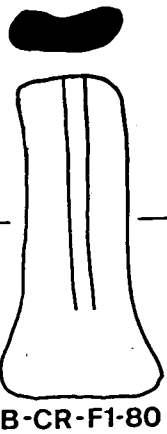
B-CR-F1-14

B-CR-F1-14

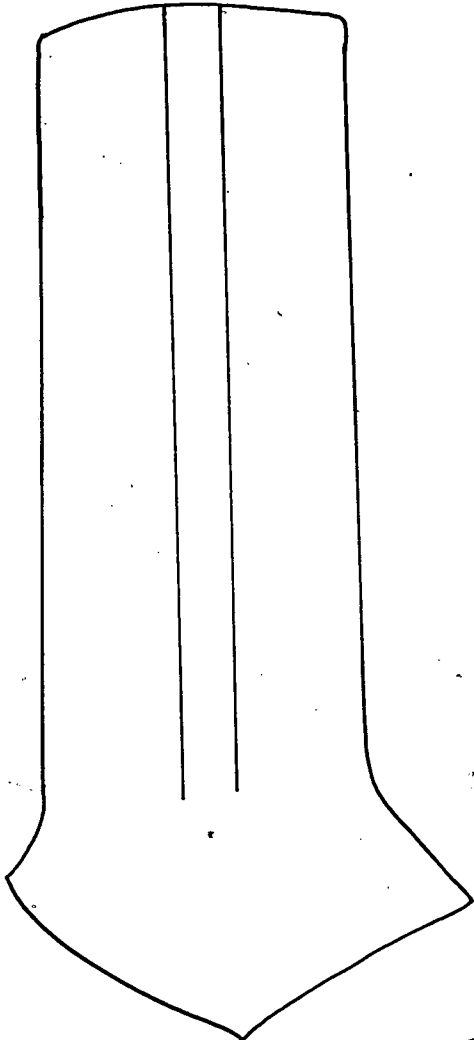
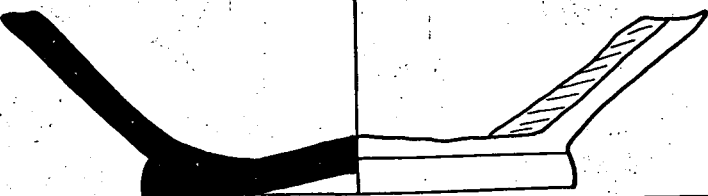
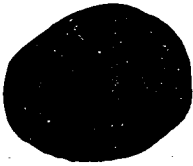
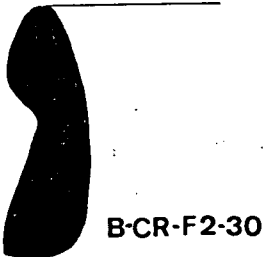
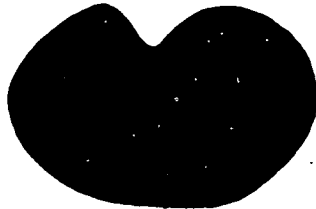
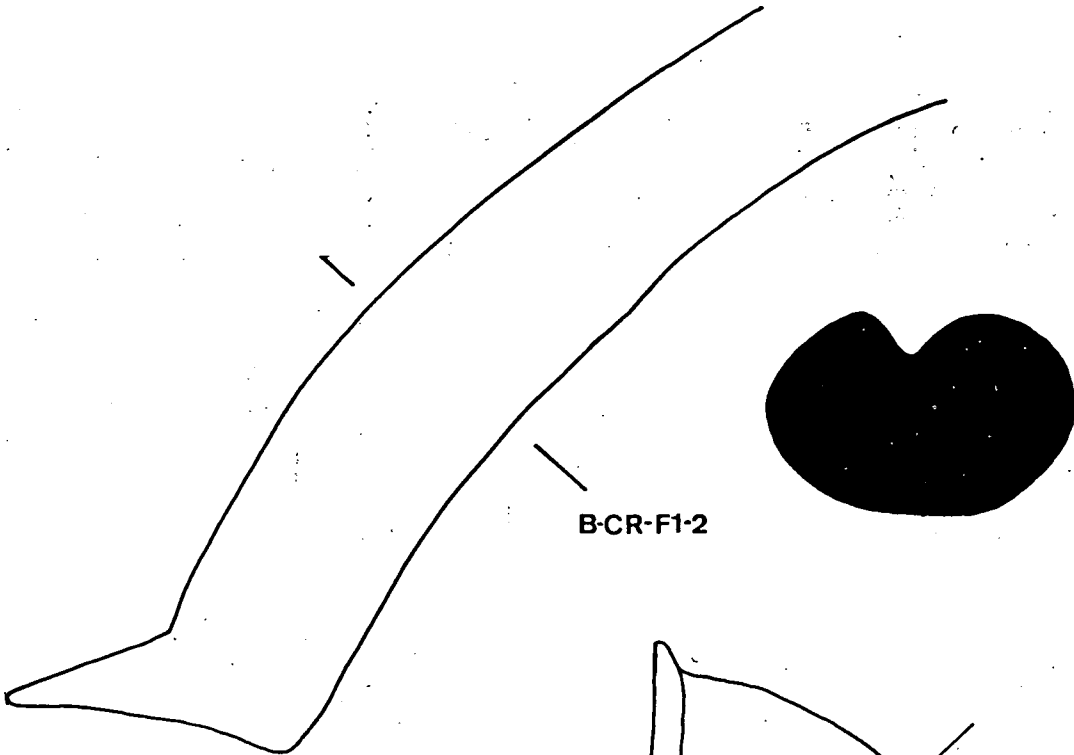

B-CR-F1-13

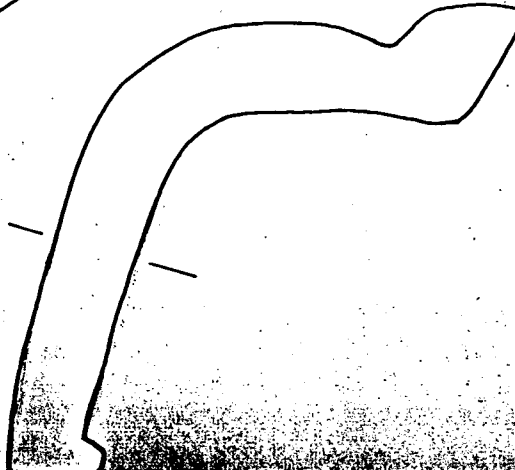
Ceràmica comuna recuperada al forn petit de Cal Roc.

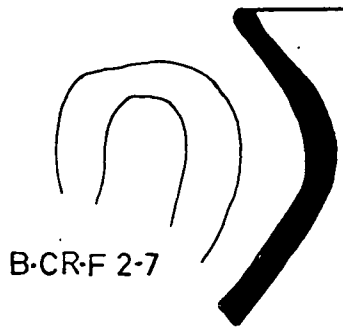
B-CR-F2-16

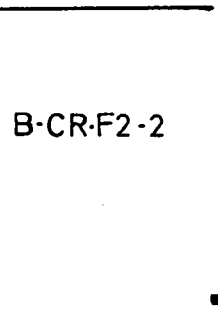
B-CR-F1-60

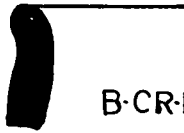
Diversos fragments de ceràmica comuna oxidada rprocedent del
forn petit de Cal Roc.

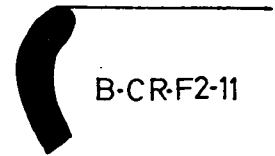
B-CR-F 2-7

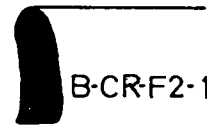
B-CR-F2-2

B-CR-F2-15

B-CR-F2-11

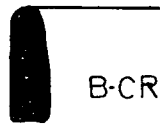
B-CR-F2-10

B-CR-F2-39

B-CR-F2-18

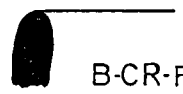
B-CR-F2 12/20

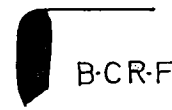
B-CR-F2-41

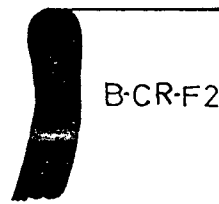
B-CR-F2-32

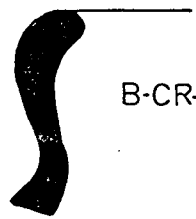
B-CR-F2-43

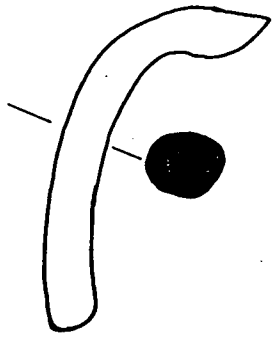
B-CR-F2-21

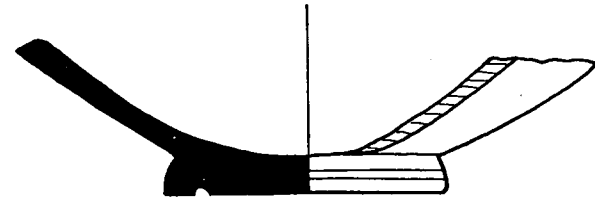
B-CR-F2-40

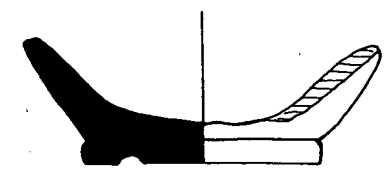
B-CR-F2-42

B-CR-F2-6

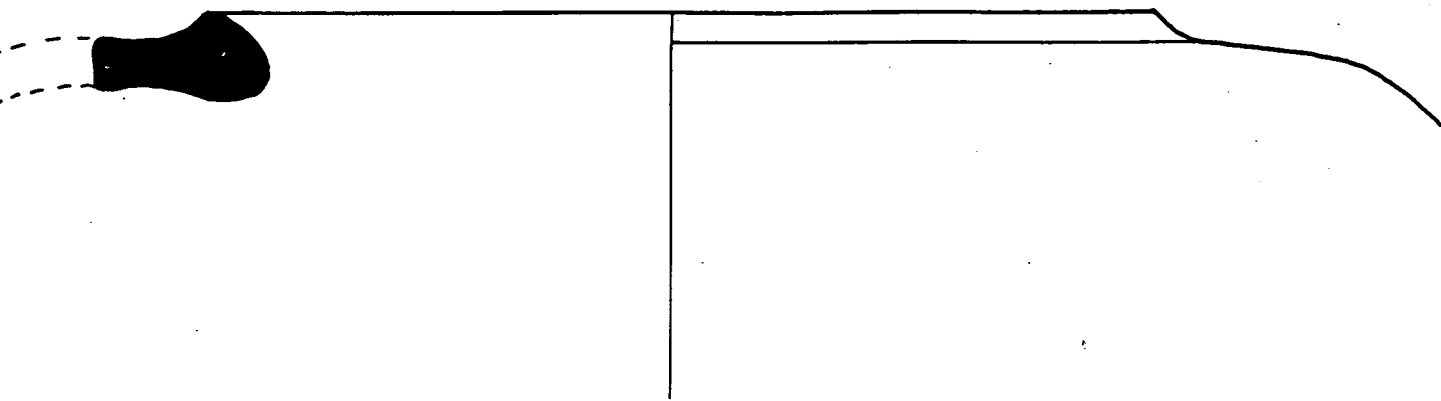

B-CR-F2-1

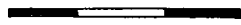

B-CR-F2-9

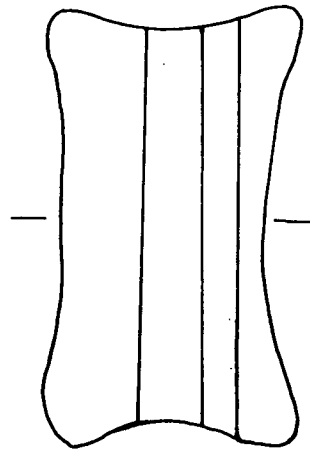
Conjunt de ceràmica grisa ibèrica que romania a l'interior del
forn gran de Cal Rco.

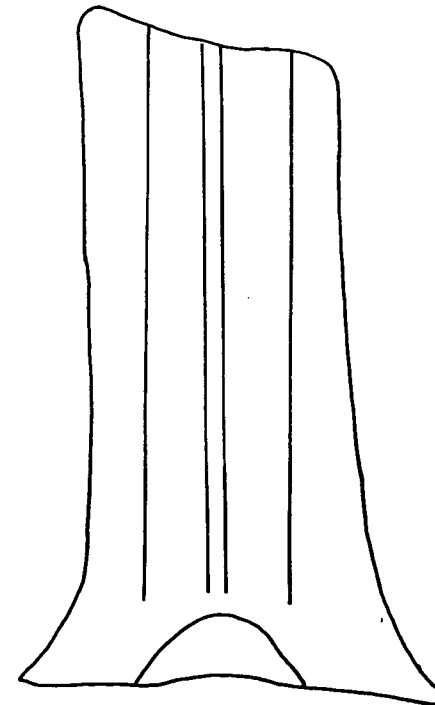
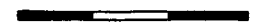
B-CR-F1-57

B-CR-F1-79

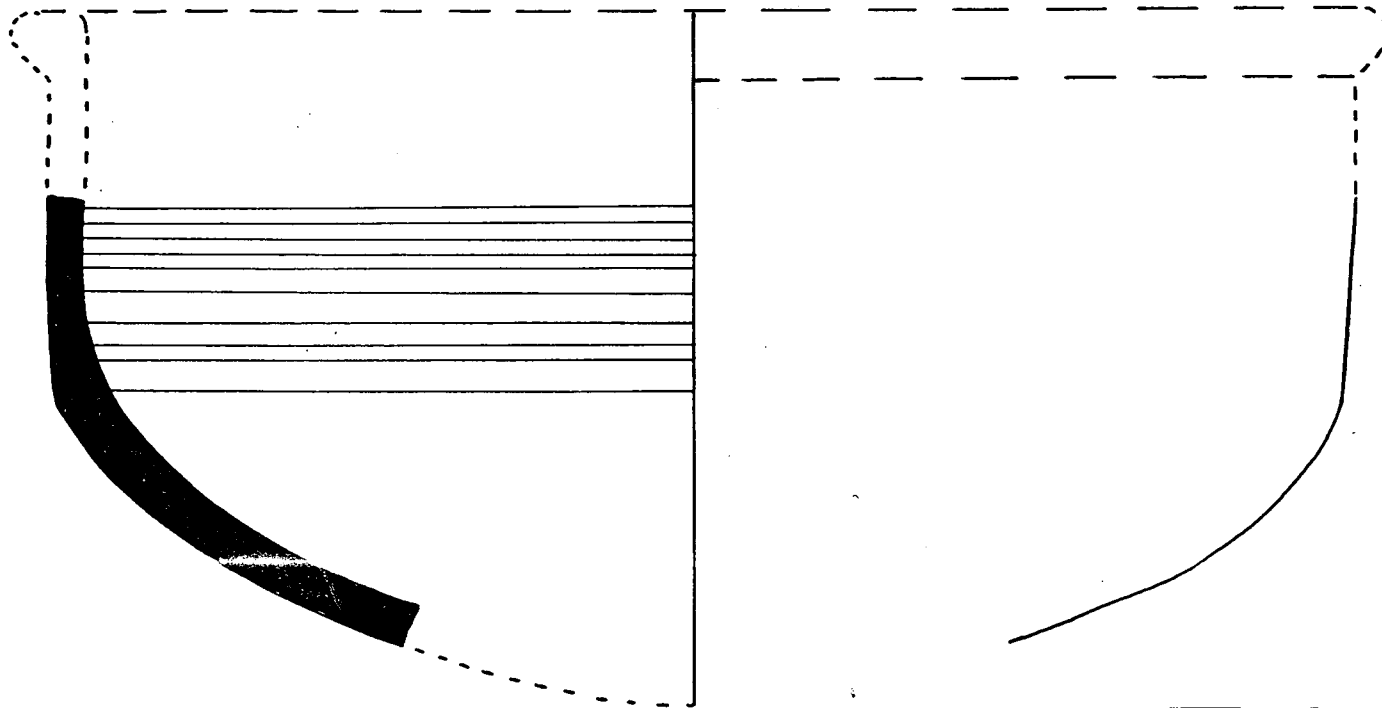

B-CR-F1-64

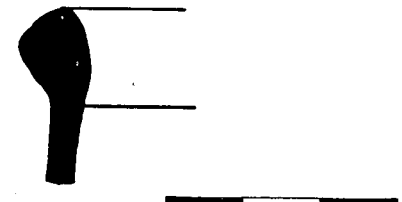

B-CR-F1-74

Materials recuperats en el forn petit de Cal Roc. S'hi observen unes peces oxidades ibèriques (nº 57 i 79), així com fragments de nansa acanalada.

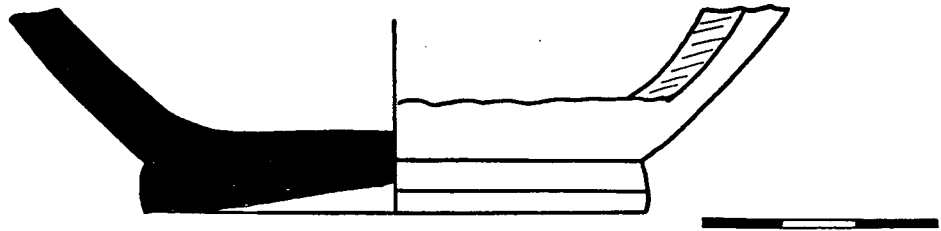
B-CR-F1-52

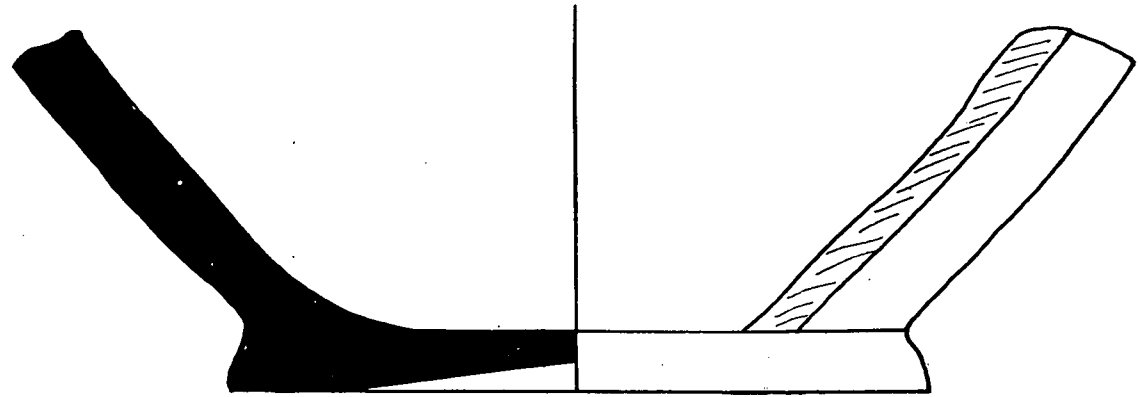
B-CR-F1-54

Vegas 5/3

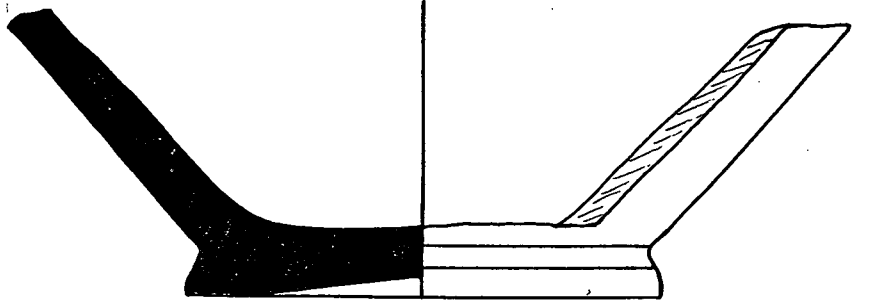
Fragments de terrissa de la dita comuna africana, corresponent al model Vegas 5/3. Procedeix del marge del forn petit de Cal Roc.

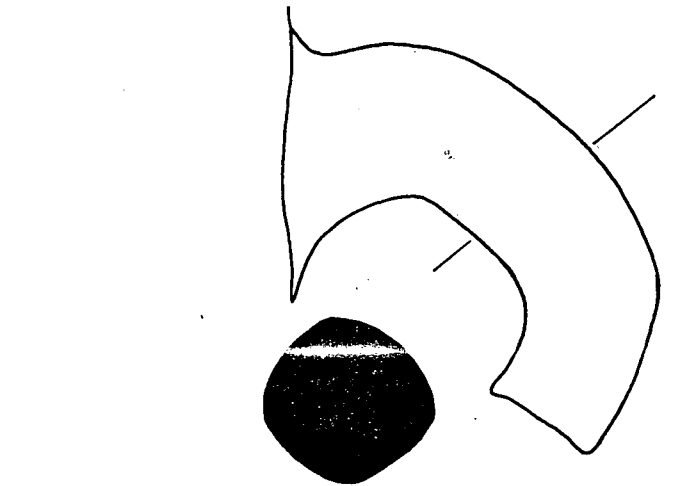
B-CR-F1-5

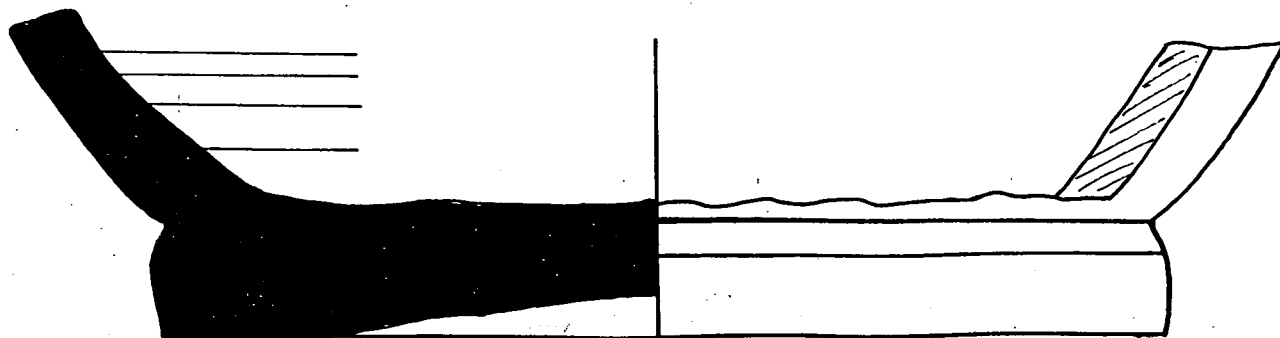
B-CR-F1-8

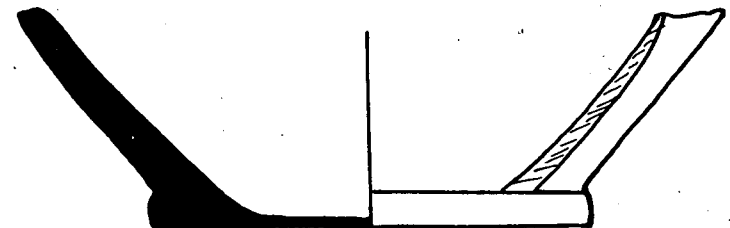
B-CR-F1-7

B-S5-2

B-CR-F1-6

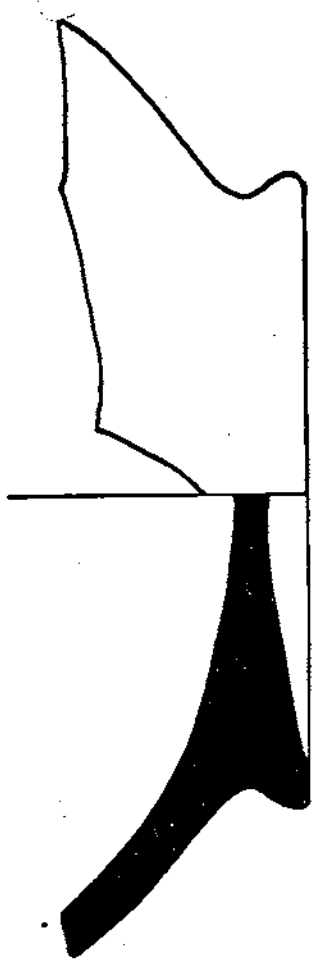

B-CR-F1-17

Diverses mostres de peces de ceràmica comuna del forn petit de Cal Roc. Corresponen a bases que tenen com a característica general el fet de tenir el peu de "galeta".

S 5 - 2: Nansa oxidada corresponent a una àmfora ibèrica de boca plana.

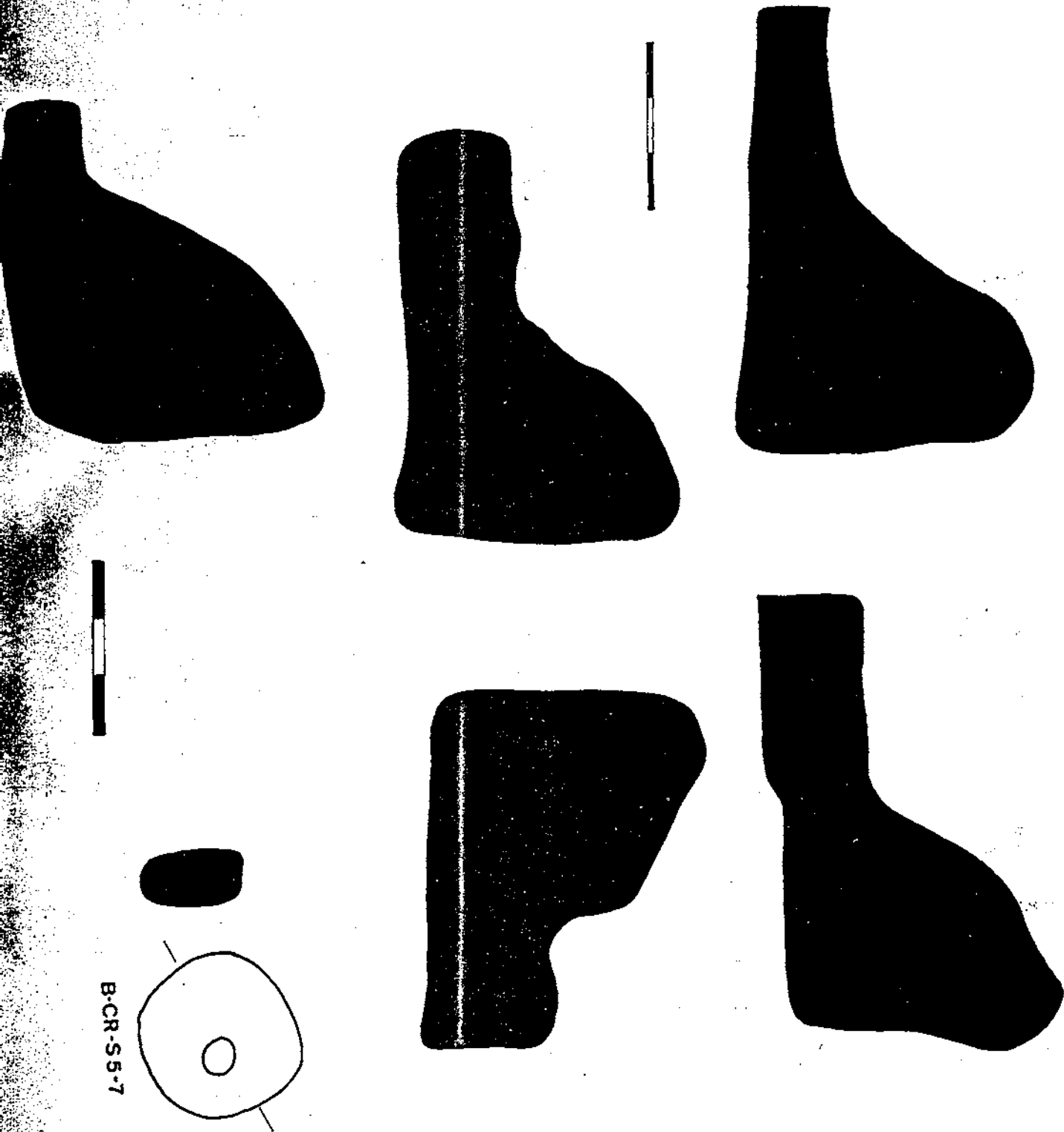
S 5 - 4: Fragment del fons d'una peça oxidada de cronologia ibèrica.

B-CR - S 5 - 4

Mostra de tegulge dels forns de Cal Roc

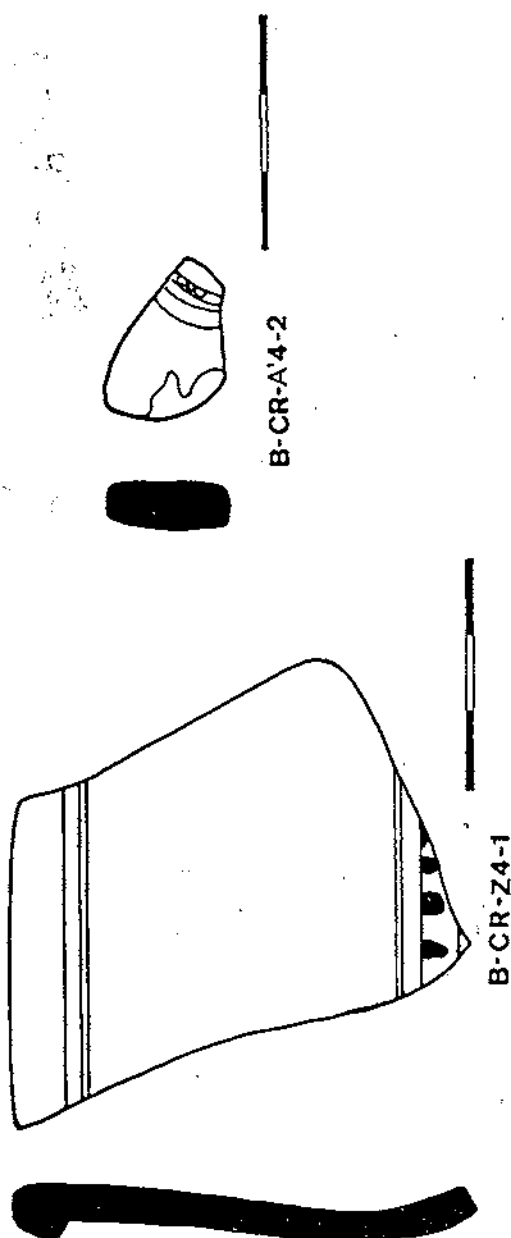
S 5 - 7: Rodella foradada de terra cuita.

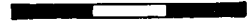
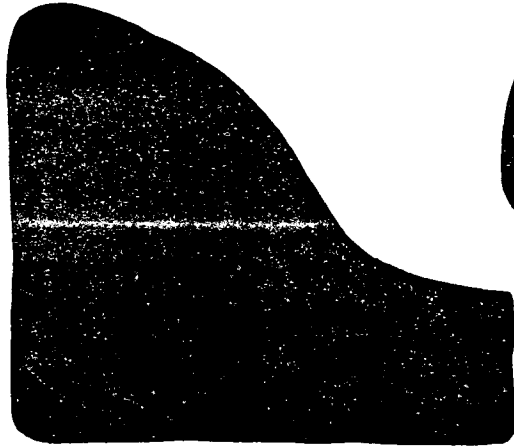
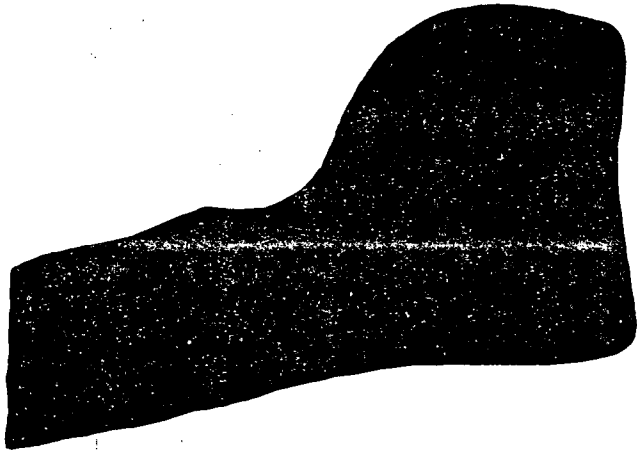
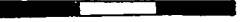
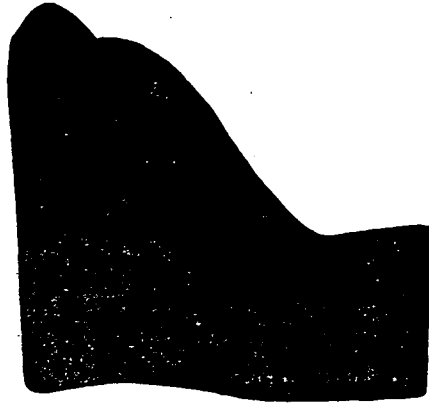

B-CR-S5-7

Z 4- 1: Fragment de la vora 37 b d'una sigil.lada hispànica tardana
(TSHT)

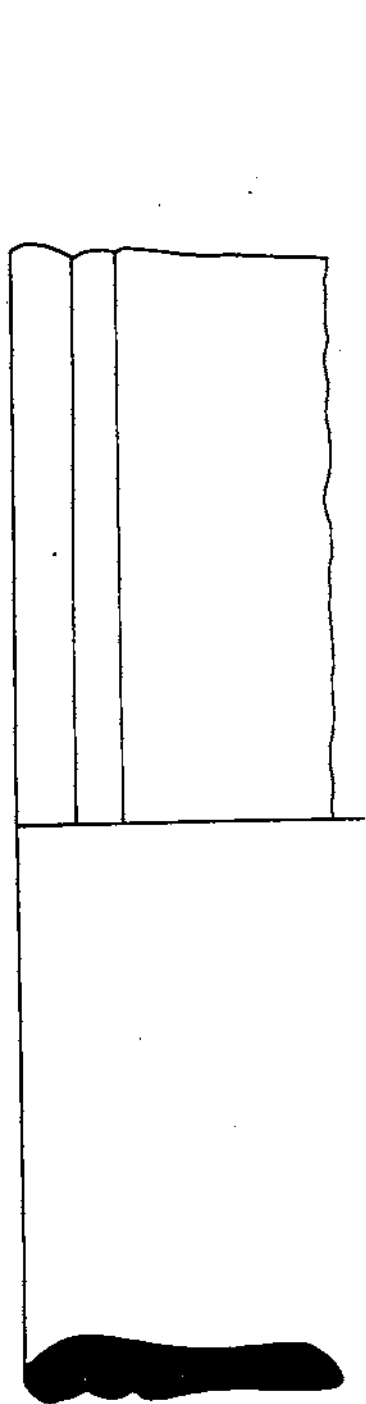
A'4 - 2: Fragment lateral d'una sigil.lada hispànica (TSH) decorada.

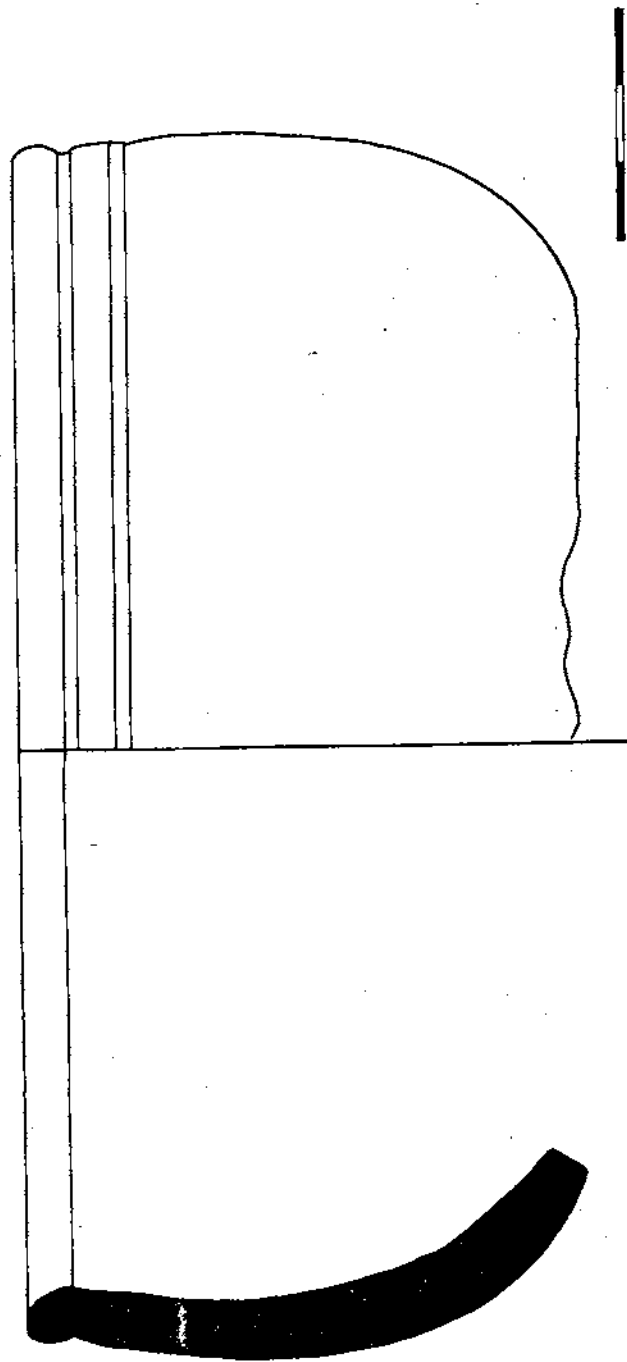

MOSTRA DELS DIFERENTS TIPUS DE YEGULAE LOCALITZADES ALS FORNS
DE CAL ROC

Peces de ceràmica comuna corresponents a un bols trobats en el forn petit de Cal Roc.

B-CR-F1-16

B-CR-F1-27

EXPLICACIÓ DE LES FOTOGRAFIES

- Nº 1: Vista de la sitja núm. 5 de Cal Roc.
- Nº 2: La mateixa sitja des d'una altra perspectiva.
- Nº 3: Detall de l'enllosat adjacent a les sitges on es veu perfectament la disposició plana i horitzontal dels carreus que el formaven.
- Nº 4: El forn ceràmic petit de cal Roc. Malgrat no haver estat excavat del tot es veu ja clarament l'obertura del "praefurnium".
- Nº 5: Detall, vist des de dalt, de l'arc del "praefurnium" fet a base de teules reaprofitades.
- Nº 6: La boca del forn petit.
- Nº 7: Els maons ("bipedales" ?) que formaven les bases de la graella del forn gran. Es pot observar perfectament el gravat en aspa, així com l'empremta que aquest deixà en ésser col·locat sobre l'argomassa encara tendra.
- Nº 8: Visió completa del forn gran de Cal Roc.
- Nº 9: Detall de la boca d'entrada a la cambra de foc del forn gran.
- Nº 10: En aquesta panoràmica es posa en relació la situació de cadascun dels forns un respecte l'altre

1

2

3

4

Tarchemina

5

6

7

9

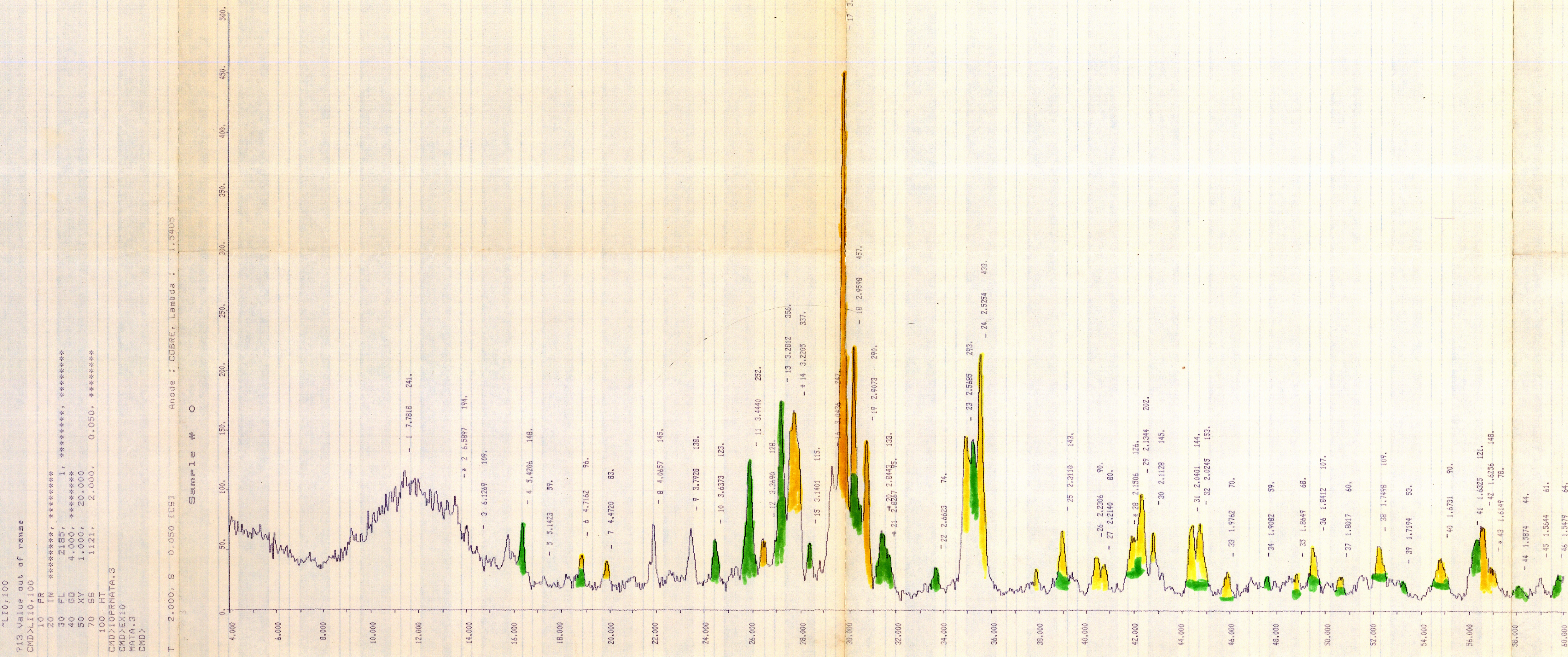

10

ANÀLISI MINERALÒGICA

Form 2 Cal Roc

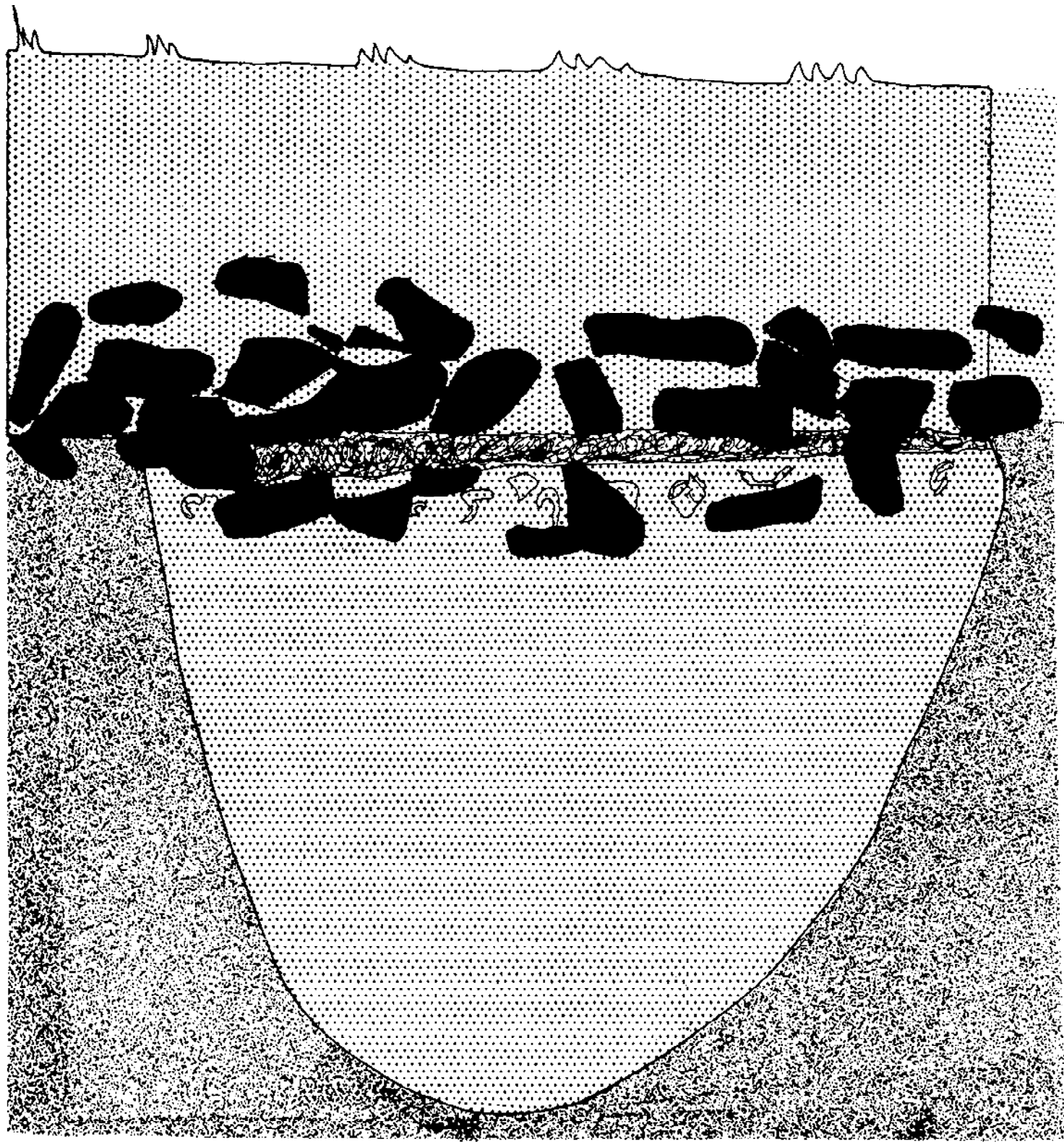
■ Diopsid $(CaMg(SiO_3)_2)$ Piroxe
 JCPDS - 11-0654
■ $KAl(Si_3O_8)$ → $(\frac{1}{2}(K_2O \cdot Al_2O_3 \cdot 4SiO_2))$
 JCPDS - 3-0467 *leucite*
 LEUCITA *Feldspat*

#	2 THETA	D	RAW HEIGHT
1	11.361	7.7818	241.
2	13.425	6.5897	194.
3	14.444	6.1269	109.
4	16.339	5.4206	148.
5	17.229	5.1423	59.
6	18.800	4.7162	96.
7	19.856	4.4720	83.
8	21.841	4.0657	145.
9	23.435	3.7928	138.
10	24.452	3.6373	123.
11	25.847	3.4440	252.
12	26.433	3.3690	128.
13	27.154	3.2812	356.
14	27.675	3.2205	337.
15	28.398	3.1401	115.
16	29.319	3.0436	247.
17	29.736	3.0019	290.
18	30.149	2.9598	457.
19	30.726	2.9073	280.
20	31.455	2.8443	153.
21	31.653	2.8267	95.
22	33.635	2.6623	74.
23	34.901	2.5685	293.
24	35.517	2.5254	433.
25	38.938	2.3110	143.
26	40.401	2.2306	90.
27	40.719	2.2140	80.
28	41.975	2.1506	126.
29	42.308	2.1344	202.
30	42.761	2.1128	145.
31	44.366	2.0401	144.
32	44.725	2.0245	153.
33	45.879	1.9762	70.
34	47.615	1.9082	59.
35	48.791	1.8649	68.
36	49.460	1.8412	107.
37	50.620	1.8017	60.
38	52.233	1.7498	109.
39	53.228	1.7194	53.
40	54.823	1.6731	90.
41	56.307	1.6325	121.
42	56.565	1.6256	148.
43	56.975	1.6149	78.
44	58.037	1.5874	44.
45	58.992	1.5644	61.
46	59.686	1.5479	64.

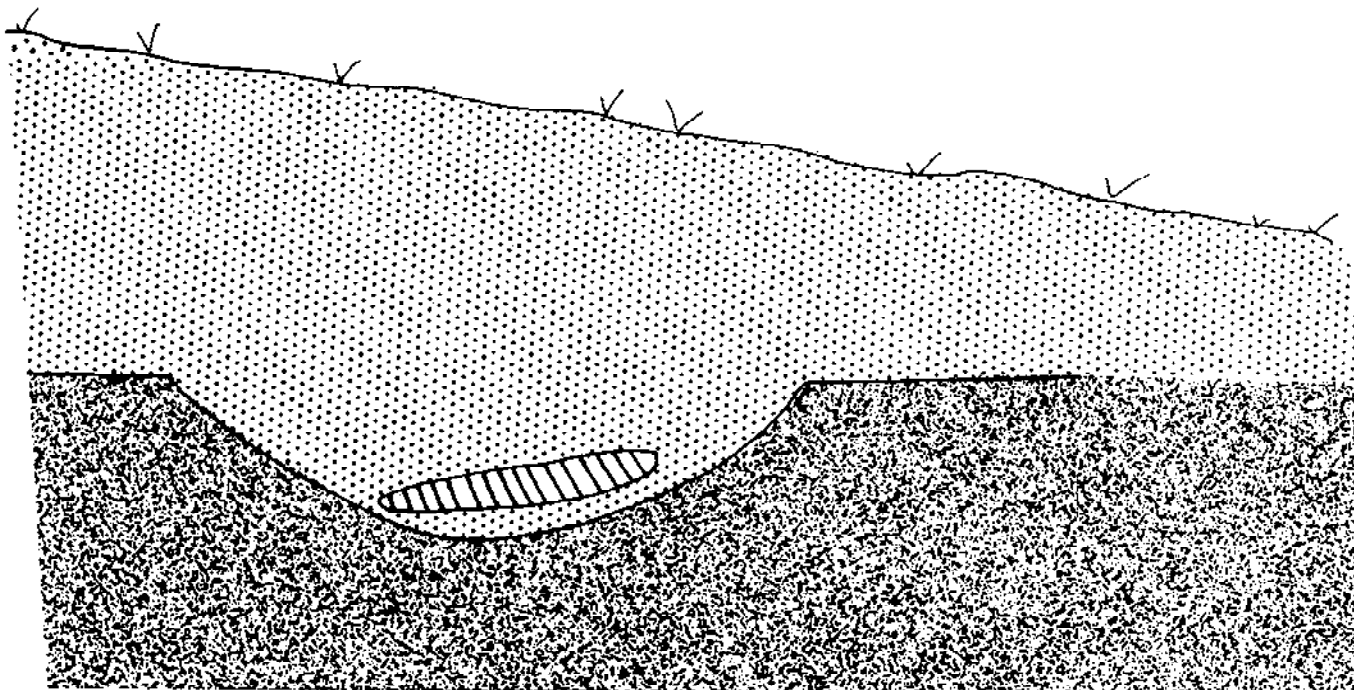
BOADES 1985

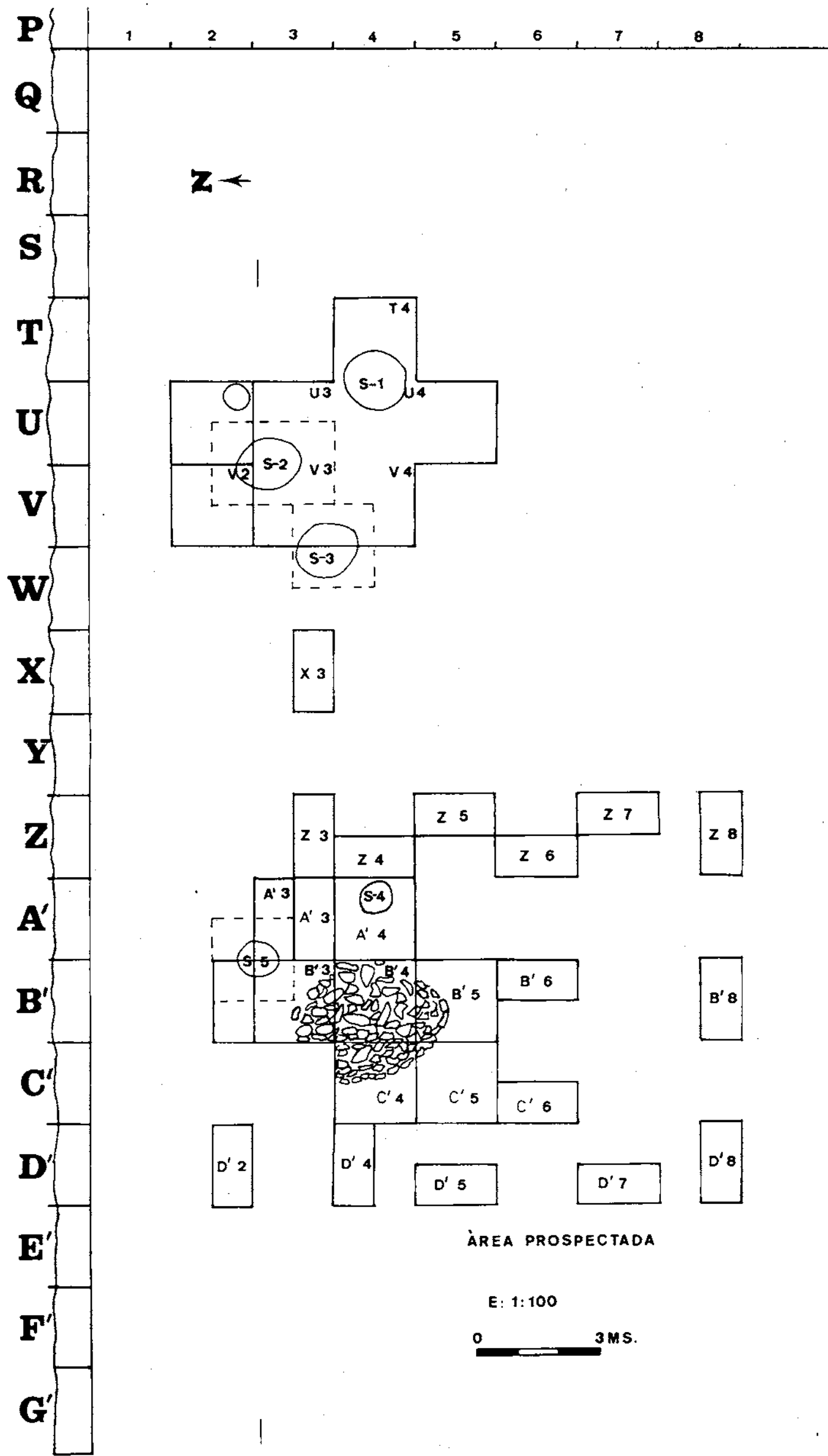
SITJA 5

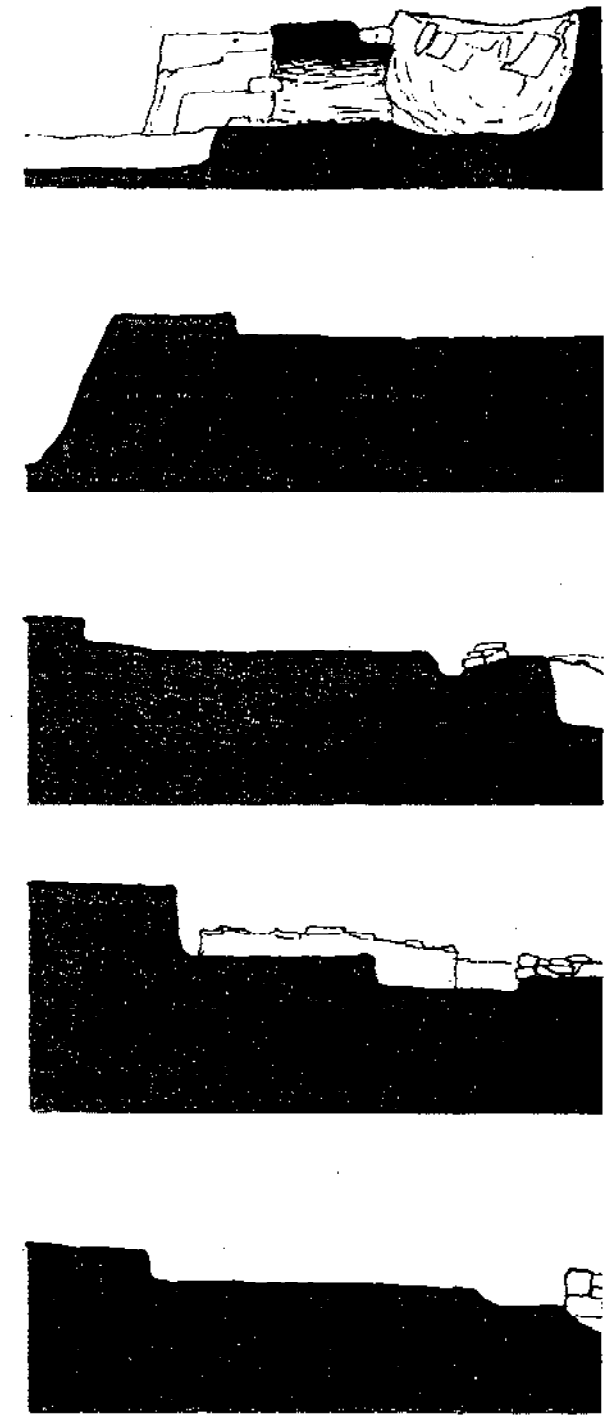
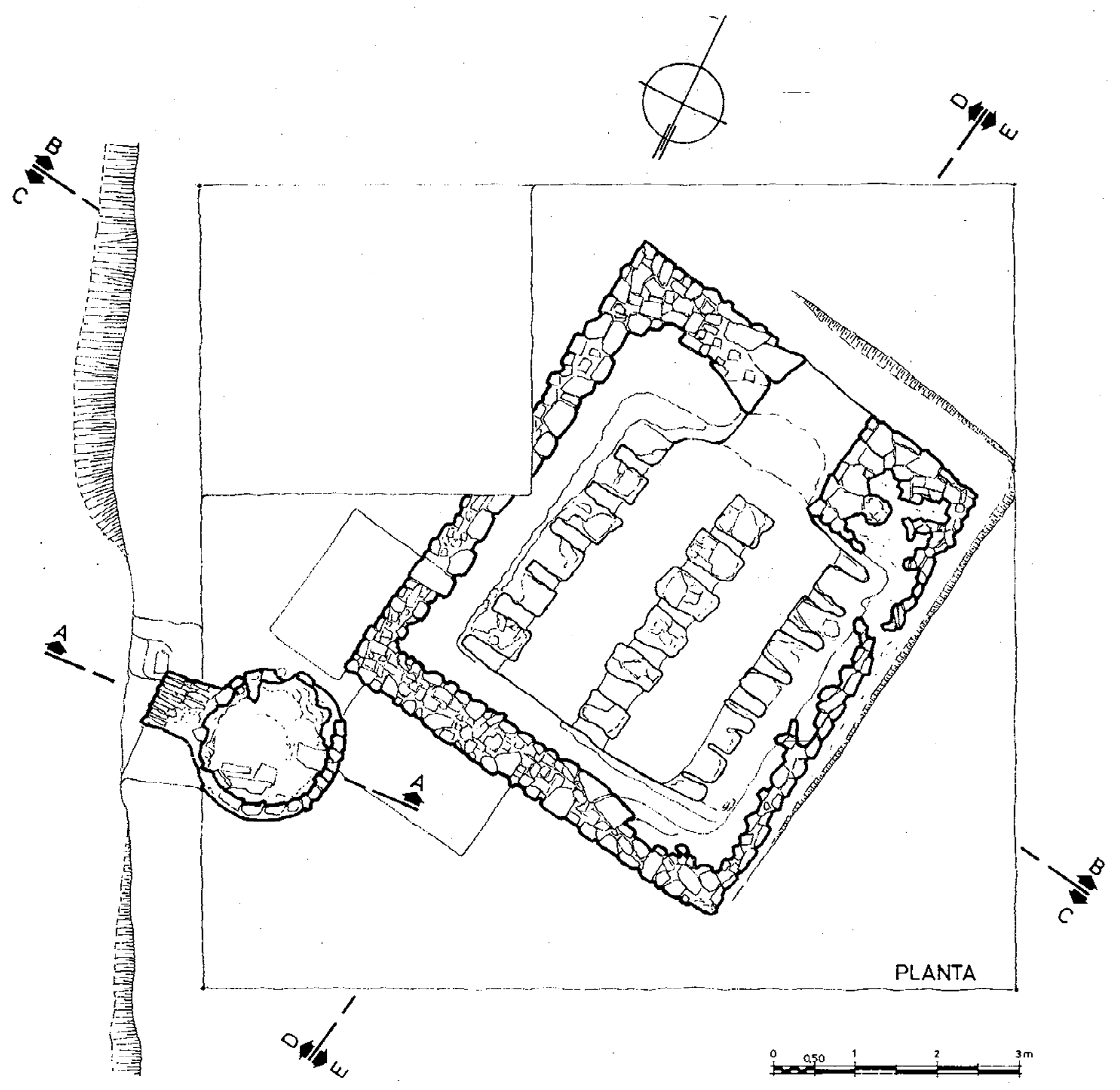

0 **50** CMS.

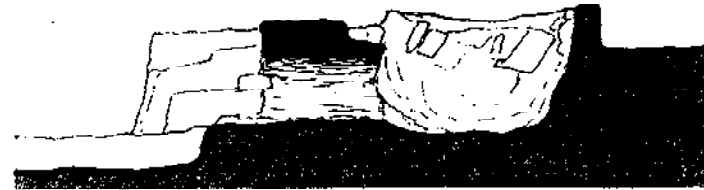
SITJA 4

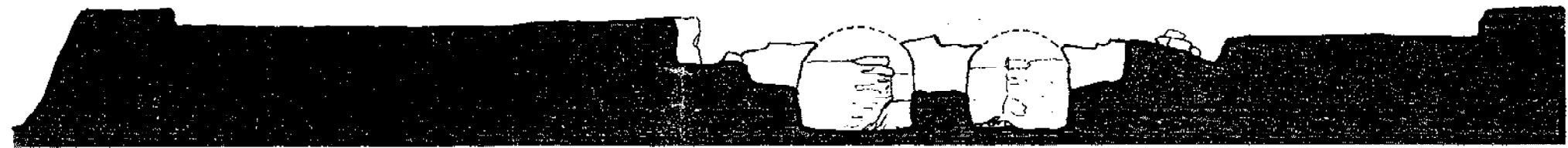

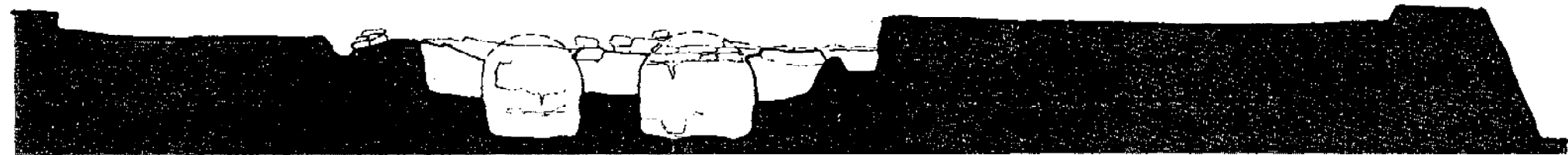
A. MAZCUÑÁN
 AUTORS PLANIMETRIA: F. JUNYENT

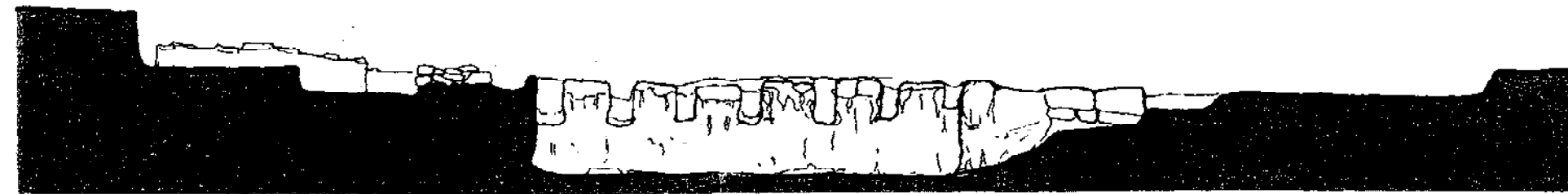
SECCIÓ A-A

SECCIÓ B-B

SECCIÓ C-C

SECCIÓ D-D

SECCIÓ E-E

